

Postaköltség:	66.985 Ft
Banki költség:	218.980 Ft
Egyéb (tárhelyköltség, javítás, versenyszervezés)	1.042.500 Ft
Időben elhatárolt fizetési kötelezettség (NAV)	20.950 Ft

A Társaságnak 2014-ben kerekítve 9.275 Ft maradványa keletkezett.

4. Kiss Jenő elnök megköszönte a beszámolókat és megnyitotta az utolsó napirendi pontot, a társasági k i t ü n t e t é s e k átadását. Elmondta, hogy idén a Társaság két emlékérmét ítél oda a kiküldött bizottságok javaslata alapján. Ezeket méltató szavak kíséretében adta át a kitüntetetteknek. A Révai-emlékérmét Keszler Borbála, az ELTE professor emeritusa, választmányunk régi, hűséges tagja, a Magyar nyelvi szakosztály elnöke, a Csűry-emlékérmét Vékás Domokos kapta.

5. Kiss Jenő elnök gratulált a díjazottaknak, és kellemes ünnepeket kívánva berekesztette a közgyűlést.

Összeállította: JUHÁSZ DEZSŐ
Eötvös Loránd Tudományegyetem

Szikszainé Nagy Irma 70 éves*

Kedves társasági velünk Ünnepelők! Kedves Irma! A születésnapok, miként a kilométerkövek jelzik, mérhetővé teszik a megtett utat. A kerekobb, nagyobb számok megállásra, visszatekintésre ösztönzik az utazót. Ennél a mesebeli, hetes szorzószámú mérföldkőnél az ünnepelt tanítványaként megtisztelő, sőt már-már zavarba ejtő a feladat, hogy én rajzolhatom térképre az eddigi gazdag útvonalat, még akkor is, ha lassan húsz éve mindig valahol a közelben vándorlok én is, mögötte, párhuzamosan, néha kereszteződve, miként az itt összegyűlt együttutazók többsége is.

Ha Szikszainé Nagy Irma tanári és tudományos útjára először csak évszámok szerint, röviden tekintünk vissza, már akkor is kirajzolódik a mindig megújulni, előre lépni tudó, alkotó ember képe. 1962 és 1967 között a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem hallgatója volt, édesapja nyomdokain haladva magyar nyelv és irodalom–latin szakos középiskolai tanári oklevelet szerzett. Az egyetem elvégzésétől egészen nyugdíjba vonulásáig az oktatásban tevékenykedett, az oktatási rendszer különböző szintjein. A diplomaszerezés után általános iskolai, majd középiskolai tanárként dolgozott, ezt követően 1981-ben nevezték ki tanársegéddé a Debreceni Tanítóképző Főiskolára, ahol 1994-ig tanított, akkor már főiskolai tanárként. 1984-ben bölcsészdoktori oklevelet szerzett a Kossuth Lajos Tudományegyetemen, és ettől az évtől mellékállású oktatóként részt is vett a Magyar Nyelvtudományi Tanszék munkájában, majd miután 1993-ban kandidátusi címet szerzett, 1994 februárjában egyetemi docenssé nevezték ki. 1995-től nyolc évig a Magyar Nyelvtudományi Intézet igazgatója volt. Debreceni munkája mellett az 1998/1999-es tanévben a Károli Gáspár Református Egyetemen, 2006 és 2009 között pedig az egri Eszter-

* Elhangzott a Magyar Nyelvtudományi Társaság felolvasó ülésén 2014. november 4-én.

házy Károly Főiskolán tanított. 2000-ben habilitált, 2006-ban az MTA doktora lett. 2009 szeptemberétől 2012-ig a Debreceni Egyetem tudományos tanácsadójaként dolgozott.

Miként ebből a rövid pályaképből is látszik, az ünnepelt azon kevesek egyike, akik a közoktatás szférájából indulva tudtak sikeres és elismert egyetemi, kutatói munkásságot felmutatni, sőt kamatoztatni is tudták ottani tapasztalataikat. Szikszainé Nagy Irma munkájában ugyanis a tanári és kutatói munka mindig szorosan összefonódik: nemcsak azért, mert az általa tanított tárgyak irányt szabtak tudományos munkájának, vagy, mert hosszú ideig oktatta a magyar nyelv tanításának módszertanát az egyetemen, és volt szaktanácsadó a gyakorló- és bázisiskolákban, hanem jól használható, sokat forgatott tankönyveinek, gyakorlókönyveinek felépítésében, példaanyagában is tanári tapasztalatának sokrétűsége mutatkozik meg.

Hallgatójaként még sajnos nem, de tanárként annál többet használva ezeket a könyveket, úgy vélem, hogy olyan munkák ezek, amelyek révén a stilisztikával, szövegteremtéssel foglalkozók mindegyikének útja szinte elkerülhetetlenül érintkezik és érintkeznél is fog az ünnepeltével. A stilisztikai szemináriumokon szerzett tapasztalatai vezették el egy jegyzet megírásához már 1991-ben. Ennek átdolgozott formájaként 1994-ben jelent meg *Stilisztika* című könyve a Trezor Kiadó gondozásában. Közben egyre behatóbban foglalkozott ezzel a területtel, összegző érvényű, nagyszabású tankönyve 2007-ben jelent meg az Osiris Kiadónál, *Magyar stilisztika* címmel. A vaskos kötet borítóján egy erdő, a kötet maga viszont olyan iránytű, amely nyelvi-stilisztika jelenségek sokaságának erdejében adhat útmutatót. A könyv elképesztő tájékozottságról, olvasottságról valló példaanyagát felül tudja múlni a hozzá kapcsolódó feladatgyűjtemény sokrétű szöveganyaga.

Az ünnepelt másik meghatározó kutatási és oktatási területe a szövegteremtés, amelynek eredményeit és problémáit szintetizálva szintén tankönyvet írt felsőoktatási intézmények hallgatói számára. Ez a praktikus, igazán tankönyvszerű, jól tanulható és tanítható munka 1999-ben az Osiris Kiadó gondozásában jelent meg *Leíró magyar szövegteremtés* címmel, a hozzá kapcsolódó gyakorlókönyv pedig 2001-ben. Ezeket a kiadványokat a felsőfokú intézmények sokaságában használják, ezt a sikert jelzi többek között az is, hogy mindkét munka rövid időn belül több kiadást is megért.

Tanári munkájának eredményességét mutatja emellett számos szakdolgozat, nyertes diákköri dolgozatok, retorikai és anyanyelv-oktatási versenyeken nyertes hallgatók.

Ennek a hatékony munkának elengedhetetlen feltétele az elmélyült és sokrétű kutatói tevékenység. Ünnepeltünk tudományos pályája az 1984-ben megírt egyetemi doktori értekezésével indult. Már ez a munka jelez két olyan sajátosságot, amely egész munkásságát meghatározza: a saját gyűjtésű nyelvi anyagok gazdagságát és az elemző szempontok sokféleségét. A gyermekköltészetből gyűjtött széles körű ikerszóanyag átfogó, hangtani, alaktani, szófaji, mondattani, jelentéstani és stiláris szempontú vizsgálatával foglalkozó munkáját *summa cum laude* minősítéssel védte meg. A magyar nyelvészeti kutatások párbeszédébe való érdemi bekapcsolódására hívja fel a figyelmünket, hogy 1986-tól folyamatosan közli írásait a *Magyar Nyelv és a Magyar Nyelvőr*.

Az ikerszavak rendszerezése és értelmezése tovább kísérte munkáját. 1992-ben a nyelvtudomány kandidátusa lett *Az ikerítés helye, szerepe, szabályszerűségei* a magyar nyelvben című értekezésével, amely 1993-ban a Magyar Nyelvudományi Társaság Kiadványainak 197. számaként jelent meg. Ez a munka hatásosan érvel amellel, hogy az ikerítés nem a mellérendelő szóösszetétel egyik fajtája, hanem önálló szóalkotási-szóteremtési típus, és így a ritkább szóalkotási módok közé sorolandó. Eredményei beépültek a leíró nyelvészet rendszerezéseibe, a KESZLER BORBÁLA által szerkesztett *Magyar grammatika* című kötet például érvelésére alapozva sorolja be és értékeli az ikerszókat.

Az ünnepelt több szakmai közösség munkájában is tevékenyen részt vett. Tudományos érdeklődésének alakulásában is megmutatkozik az, hogy aktív, együttgondolkodó, a munkatársak dolgozataira is mindig előre mutató módon reagáló tagja volt a Szathmári István által vezetett, az ELTE-n működő Stíluskutató csoportnak 1996-tól egészen annak átszerveződéséig. A közös munka során formálódott ki egy új témakör: az alakzatok világa és benne a kérdésalakzatok iránti érdeklődése is. Ehhez kötődik A retorikai kérdés rövid tudománytörténete címmel 2001-ben napvilágot látott monográfiája Az alakzatok világa című sorozat 3. darabjaként, illetve egy Kocsány Piroskával együtt írt elméleti munka, amely Előtanulmányok egy tervezett alakzatlexikon számára címmel ugyanennek a sorozatnak a 16. köteteként jelent meg.

2001 és 2004 között Széchenyi István Ösztöndíjban részesült, ebben az időszakban dolgozott akadémiai doktori minősítésre beadott értekezésén, a kutatócsoport ihlette új témában. A kérdésalakzatok retorikája és stilisztikája című munkáját 2006-ban védte meg, amiért az MTA Doktori Tanácsa az MTA doktora címet adományozta számára. Az értekezés 2008-ban nyomtatásban is megjelent.

A hazai kutatók stilisztikai párbeszédének színesítéséhez aktív konferenciaszervező munkával is hozzájárult. Több tematikus konferencia is dicséri munkáját: 2002-ben Kossuth Lajos, a szó művésze, 2005-ben József Attila, a stílusművész, 2008-ban pedig A Nyugat stílárís sokszínűsége címmel szervezett tudományos tanácskozást. Ezeket az évfordulókhoz kapcsolódó tudományos eseményeket még két, a Debreceni Egyetem kutatóegyetemi pályázatán belül megrendezett konferencia követte: 2011-ben A stíluskohézió eszközei modern és posztmodern szövegekben, 2012-ben pedig A stilisztikai-retorikai alakzatok szöveg- és stílusstruktúrát meghatározó szerepe címmel. Ezeknek a stilisztikai konferenciáknak az anyaga az ő gondos szerkesztésében a Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének Kiadványai sorozatban meg is jelent.

Szikszainé Nagy Irma szakmai együttműködésekben vállalt termékeny szerepét mutatja mindezek mellett az is, hogy a KLTE nyelvi tanszékei összefogásával indított és a Petőfi S. János által irányított Officina Textologica című szövegteni tárgyú sorozat egyik szerkesztője megalapítása, azaz 1997 óta. Az Egy poliglott szövegnyelvészeti-szövegteni kutatóprogram című OTKA-pályázat témafelelőseként ehhez kapcsolódva öt szövegteni tárgyú konferenciát is rendezett.

A szakmai közéletben is tevékenyen és folyamatosan részt vesz. 2002 októberétől két cikluson át a Debreceni Akadémiai Bizottság Nyelvészeti Munkabizottságának az elnöke volt. 2006-ban pedig a Magyar Nyelvtudományi Társaság debreceni csoportjának elnökévé választották.

A stilisztika, a szövegten, a retorika és a leíró nyelvészet terén egyaránt gazdag publikációs tevékenysége, 5 kiváló szakkönyve, több mint száz tudományos tanulmánya, az általa szerkesztett kötetek sokasága, ismeretterjesztő írásai, számos konferencia-előadása egyaránt a nyelvi jelenségek sokféleségére nyitott, mindig alapos, kifinomult elemző és rendszerező kutatóról tesznek tanúságot. Munkáinak egyik meghatározó értéke a vizsgált nyelvi jelenségek és az elemzett szövegek változatossága, a legkülönbözőbb szöveg- és stílustípusok értelmezésében mutatott érzékenység, az ikerszavak rendszerezésétől a kérdésalakzatok funkcióinak és működésének feltárásán át egészen gyógyszerreklámok vagy viccek elemzéséig.

Egyszer, még doktori hallgatóként egy mappát kaptam Irmától ajándékba, amelybe nekem, szintén latin szakosnak ösztönrészeként a „Nulla dies sine linea” felszólítást írta. Úgy érzem, hogy a folytonos munkálkodásnak ez a klasszikus gondolata valójában az

ő kutatói-alkotói útjának mottója is lehetne, a mindig aktív, mindig újat alkotó, mindig előrenéző, termékeny kutató jelszava. Mi sem bizonyítja ezt meggyőzőbben, mint hogy ünnepeltünk ma is tevékenyen dolgozik, folyamatosan publikál, sőt hamarosan egy új, gazdag kötettel lep meg minket a költészet és a játékoság kapcsolatáról.

Mi kollégák, tanítványok, barátok pedig a kerek ünnep alkalmából egy pár hét múlva átnyújtandó kötettel szeretnék meglepni, köszönteni, bizonyoságot téve arról, hogy az ő lépteire mindig figyelve, hasonló utakon, gondolati ösvényeken járunk magunk is.

Kedves Irma! Születésnapod alkalmából jó egészségben eltöltendő hosszú életet kívánunk, és azt, hogy a jövőben az eddigiekhez hasonlóan legyen kedved és erőd munkálkodni, további kiváló elemzésekkel, értelmezésekkel gazdagítva mindnyájunkat!

DOMONKOSI ÁGNES
Eszterházy Károly Főiskola

Bokor József 70 éves*

Kedves Ünnepeltünk, kedves Jóska! Tisztelt ünneplésre összegyűlt Kollégák!

Amikor elkezdtem fogalmazni mostani köszöntőmet, elgondolkodtam: hányszor is, hol is találkoztunk Jóskaival. Azután emlékezetemben felsorakoztak a szombathelyi dialektológiai szimpozionok, nyelvészkongresszusok, élnyelvi konferenciák meg az ezekhez kapcsolódó kirándulások, baráti beszélgetések – olykor egy-egy pohár bor mellett. De ugyanilyen szívesen gondolok a szakma műhelyeinek másik síkjára, a közös opponensi, bizottsági tagsági munkánkra, aminek különösen örömteli oldala egy-egy tehetséges fiatal kolléga elindítása a kutatói pályán.

De hogy is indult el ünnepeltük, Bokor József, tudományos pályája? Lexikonszerű összefoglalásban ilyenformán lehet kezdeni:

Bokor József 1944. október 1-jén született Sopronkövesden. Érettségi vizsgát 1963-ban a jó hírű soproni Berzsényi Dániel gimnáziumban tett, majd 1967-ben Pécsen a Tanárképző Főiskolán magyar–történelem–oroszlakos általános iskolai tanári diplomát szerzett. Ez után a Balatonlellel (1967–1970) majd a Hegykői Általános Iskola (1970–1975) tanára. 1972 és 1974 között szakfelügyelő, 1974/1975-ben Győr-Sopron megyei vezető szakfelügyelő. Tanári munkája mellett a József Attila Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán 1972-ben magyar szakos középiskolai tanári diplomát szerzett. 1975-től, egy évvel megalakulása után a szombathelyi Tanárképző Főiskolának (amely 1984-ben fölvette Berzsényi Dániel nevét) az oktatója, így csaknem a kezdetektől részt vehetett a Magyar tanszék alakításában, szervezésében. 1977-ben védte meg Néhány hangtani jelenség állapota és mozgása Sopronkövesd nyelvjárásában című doktori disszertációját. 1989-ben Csűry-emlékéremmel tüntette ki a Magyar Nyelvtudományi Társaság. 1993-ban szerezte meg a kandidátusi fokozatot Regionális lexikológiai vizsgálatok a nyugati magyar nyelvtérületen című munkájával, amely két évvel később a Magyar Nyelvtudományi Társaság kiadványainak 203. számaként jelent meg 1995-ben.

Az időközben eltelt évek gazdagok voltak eseményekben. Bokor József 1984 és 1988 között lektor volt Mariborban, majd ismét a szombathelyi főiskola katedráján látjuk, ahol 1994-ben főiskolai tanárrá nevezik ki. Ugyanebben az évben azonban már ismét Maribor következik, ahol egyetemi tanárként életpályájának hosszú és eredményes korszaka kezdődik.

* Elhangzott a Magyar Nyelvtudományi Társaság felolvasó ülésén 2014. november 11-én.